

KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH PAN

Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa
e-mail: knhpan@wp.pl

Komisja Teorii i Historii Historiografii oraz Metodologii Historii

---

Poznań, 6 lutego 2023 roku

KOMISJA TEORII I HISTORII HISTORIOGRAFII ORAZ METODOLOGII HISTORII, KNH PAN SPRAWOZDANIE ZA ROK 2022

W roku kalendarzowym 2022 Komisja Teorii i Historii Historiografii oraz Metodologii Historii obradowała na 4 posiedzeniach roboczych (3 lutego, 3 marca, 27 czerwca i 4 października).

Obrady i intensywne prace Komisji (także spotkania redakcyjne z autorami/członkami Komisji organizowane poza formalnymi posiedzeniami Komisji), koncentrowały się na przygotowaniu do druku **opracowanego z inicjatywy Komisji obszernego podręcznika „Wprowadzenie do metodologii historii”**, który ukazał się nakładem Wydawnictwa Naukowego PWN w grudniu 2022 roku ([info tutaj](#)).

Konferencje naukowe:

1. Komisja (wraz z Zakładem Metodologii Historii i Historii Historiografii Wydziału Historii UAM) współorganizowała i patronowała **ogólnopolskiej konferencji naukowej „[Metodologia historii: Współczesne wyzwania i możliwości](#)”**, która odbyła się w siedzibie Poznańskiego Oddziału PAN w Poznaniu w dniach 8-10 grudnia 2022 (**dofinansowanie z UiPDN – 3,000 PLN**). W konferencji uczestniczyło 50 osób z różnych ośrodków naukowych w kraju (UAM, UW, UJ, UW, UMCS, UŚ) i wygłoszono 30 referatów i komunikatów.

Tematyka konferencji: Zmiany zachodzące zarówno w humanistyce, jak i w historii oraz w samej metodologii historii, a także badawcza różnorodność tej ostatniej, wywołują potrzebę ponownego zdefiniowania jej dyscyplinarnej tożsamości. W refleksji nad specyfiką metodologii historii i jej granicami na plan pierwszy wysuwają się trzy zagadnienia: 1) przedmiotu badań metodologii historii; 2) relacji między refleksją teoretyczną a studiami nad przeszłością; 3) statusu historii jako nauki i roli metodologii historii w jej utrzymaniu. Celem konferencji było zdiagnozowanie stanu obecnego, problemów i wyzwań stojących przed teorią i metodologią historii w momencie kryzysu nauki i konieczności obrony naukowego statusu historii w kontekście agresywnej polityki historycznej i erze postprawdy, a także zintegrowanie środowiska badaczy zajmujących się w Polsce teoretyczną i metodologiczną refleksją na temat wiedzy historycznej. Podjęto także dyskusję na temat opracowanego przez Komisję obszernego, wieloautorskiego podręcznika „Wprowadzenie do metodologii historii” (red. Ewa Domańska i Jan Pomorski, Wydawnictwo Naukowe PAN, 2022). W ramach konferencji odbyła się także promocja książki.

2. W roku sprawozdawczym Komisja koordynowała prace przygotowawcze do XXI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Białymstoku, gdzie będzie organizowała dyskusję panelową „W obronie naukowego statusu historii” na bieżąco monitorując postęp prac nad zamówionymi referatami.

3. Komisja objęła patronatem naukowym Ogólnopolską Konferencję Doktorancką „[Perspektywy badań historycznych: Obserwacje, kultywacje, innowacje](#)”, Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych UAM, Wydział Historii UAM, Poznań, czwartek-piątek, 17-18 listopada 2022 r. Ilości uczestników – 25.

W ramach statutowych działań Komisji odbyły się także 4 spotkania naukowe z cyklu **Seminaria im. Jerzego Topolskiego:**

1. „[Rozumienie faktu historycznego w metodologii historii i źródłoznawstwie historycznym](#)”, dyskusja, w której wystąpienia zaprezentowali: prof. dr hab. Jan Pomorski; dr. hab. Edward Skibiński, prof. UAM; dr. hab. Paweł Stróżyk, prof. UAM; dr Aleksandra Kuligowska, czwartek, 20 stycznia 2022 r. – 86 uczestników (ZOOM). Wydarzenie zorganizowane zostało w ramach

połączonych seminariów: Seminarium Brygidy Kürbis organizowanych na Wydziale Historii UAM przez Edwarda Skibińskiego i Pawła Stróżyka oraz seminarium im. Jerzego Topolskiego;

2. Robert Traba, "[Historia \(nie\) na sprzedaż, czyli o trzech obliczach historii stosowanej](#)", czwartek, 10 marca, godz. 17:30 (ZOOM) – 37 uczestników;
3. Marcin Kula, "[Mobilność pionowa w historii](#)", czwartek, 19 maj, godz. 17:30 (ZOOM) – 34 uczestników;
4. Dobrochna Kałwa, "[Zrozumieć robotne](#). Jak pisać kobiecą historię ludową i ustrzec się przed pokusą kulturowego zawłaszczenia", czwartek, 9 czerwiec 2022, godz. 17:30 (ZOOM) – 40 uczestników.

Udział członków Komisji i Sekcji Młodych w XXIII Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych w Poznaniu 21-27 sierpnia 2022 roku

Członkowie Komisji i Sekcji Młodych brali czynny i bierny udział w XXIII Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych w Poznaniu.

1. Przewodnicząca Komisji – prof. dr hab. Ewa Domańska, obok Olufunke A. Adebeye (Nigeria) i Dipesh Chakrabarty'ego (USA), wygłosiła jeden z wykładów inauguracyjnych Kongres w czasie debaty *Quo vadis historiae?* Ponadto współorganizowała (z Kate E. Temoney, USA) round table 8: "Innovative Approaches to Holocaust & Genocide Studies: Theoretical Perspectives and Prospectives", a także wygłosiła referat na sesji: (IAO09) Between Georg Iggers and Hayden White: Forty Years of the International Commission for the History and Theory of Historiography (org. Q. Edward Wang);
2. Członek Sekcji Młodych - dr Jakub Muchowski wygłosił referat zatytułowany "Reading Experience of Historical Writing and Social Role of History" na sesji metodologicznej (RT17) "Reassessing Historical Methodology: The Value of Experience in Historical Knowledge" (org. Veronica Tozzi i Kalle Pihlainen);
3. Członek Sekcji Młodych - mgr Tomasz Wiśniewski przedstawił projekt swojej pracy doktorskiej „Postsecular History” w formie plakatu naukowego na po raz pierwszy w historii kongresów organizowanej sesji posterowej;
4. Dr Piotr Kowalewski Jahromi w trakcie trwania kongresu koordynował projekt przeprowadzania przez doktorantów 10 wywiadów z uznanymi na świecie historykami i teoretykami historii (m.in. Olufunke Adebeye, Dipesh Chakrabarty, Kalle Pihlainen, Zoltan Simon, Marek Tamm, Veronica Tozzi). Obecnie wywiady są w procesie autoryzacji i przygotowywania do druku;
5. W trakcie Kongresu miała także miejsce promocja specjalnie na tę okazję przygotowanej pierwszej anglojęzycznej antologii tekstów Jerzego Topolskiego "Theory and Methodology of Historical Knowledge" (red. Ewa Domańska i Anna Topolska, 2022) z udziałem Rodziny Profesora, Władz Wydziału oraz wielu gości zagranicznych, którzy uświetnili prezentację swoimi wypowiedziami na temat wkładu Jerzego Topolskiego w międzynarodowy rozwój i obieg wiedzy z zakresu teorii i historii historiografii oraz metodologii historii;
6. Członkowie Komisji opublikowali serię 26 artykułów w specjalnie przygotowanym na Kongres, ukazującym panoramę polskiej teorii i historii historiografii, [anglojęzycznym 51 tomie "Historyki"](#), który bezpłatnie był rozdawany uczestnikom kongresu zajmującym się tymi obszarami badań.

DZIAŁANIA SEKCJI MŁODYCH

Sekcja Młodych Komisji spotkała się na dwóch spotkaniach roboczych (podczas Kongresu Nauk Historycznych w Poznaniu oraz zdalnie 27 października) dyskutując sprawy bieżące.

W ramach działań Komisji, Sekcja Młodych podjęła następujące działania:

1. Organizowane cyklicznie [Kolokwia Sekcji Młodych](#):
  - Kolokwium Sekcji: „[Historiografia polska dziś i jutro. Wokół ankiety Kwartalnika Historycznego](#)”, czwartek, 17 lutego 2022, godz. 17:30 (ZOOM) – ok. 20 uczestników. Głosy w dyskusji przedstawili: Wiesława Araszkievicz (nauczycielka historii LO w Szamotułach), Maria Czaputowicz-Głowacka (Wydział Historii UW), Agata Zysiak (Instytut Socjologii UŁ/Universität Wien), Andrzej Czyżewski (Instytut Historii UŁ). Spotkanie zorganizowały i poprowadziły dr Aleksandra Kuligowska (Wydział Historii UW) oraz dr Anna Brzezińska (Instytut Historii UŁ).

- Kolokwium Sekcji: Jakub Dadlez "[Historyczny problem nowoczesności](#)", czwartek 27 października 2022 o godz. 17:00 (Teams) – ok. 12 uczestników. Kolokwium zorganizowali mgr Tomasz Wiśniewski (moderacja) oraz dr Piotr Kowalewski Jahromi (wprowadzenie).

2. Członkowie sekcji pracowali także nad przygotowaniem do druku w "Historyce" artykułów powstałych na bazie wystąpień zaprezentowanych na ogólnopolskiej konferencji naukowej "Historie Potencjalne i Ratownicze: Epidemie, Kryzysy, Katastrofy" (24-25.06.2021): dr Anna Brzezińska, mgr Tomasz Wiśniewski, dr Piotr Kowalewski Jahromi.

Przewodnicząca Komisji
Prof. dr hab. Ewa Domańska